

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ

**Adaptive Processes in
Education**

Collection of Materials

First International Scientific Forum

Випуск 1(4), 2022
Issue 1(4), 2022

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ**

7-8 лютого 2022 року

Випуск 1 (4)

Adaptive Processes in Education

**Collection of Materials
First International Scientific Forum**

February 7-8, 2022

Issue 1 (4), 2022

**Київ-Харків | Kyiv-Kharkiv
2022**

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
A 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(№ 1 від 7 лютого 2022 року)

Затверджено до друку рішенням засідання Вченої ради
Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків
(протокол № 7 від 08.02.2022 року)

Recommended for publication by the meeting of the Council
of the Public Organization «School of Adaptive Management of Social and Pedagogical Systems»
(Protocol No. 1 dated February 07, 2022)

Recommended for Publication by the Academic Council
of the Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy
(Protocol No. 7 dated February 08, 2022)

Рецензенти / Reviewers:

Гриньова Марина Вікторівна <i>Marina GRINYOVA</i>	доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України <i>Doctor in Education, Professor, Corresponding Member in NAES of Ukraine;</i>
Маслов Валентин Іванович <i>Valentin MASLOV</i>	доктор педагогічних наук, професор <i>Doctor in Education, Professor;</i>
Дмитренко Геннадій Анатолійович <i>Gennady DMITRENKO</i>	доктор економічних наук, професор <i>Doctor of Economics, Professor.</i>

Адаптивні процеси в освіті : збірник матеріалів (тез доповідей) 1-го Міжнародного наукового форуму; [за заг. ред. Г. В. Єльнікової, М. Л. Ростоки; ред. кол.: Л. О. Ануфрієва, Л. О. Бачієва, З. В. Рябова]. Київ-Харків, 2022, Вип. 1 (4), 296 с.
Adaptive Processes in Education: collection of materials (abstracts) of the 1st International Scientific Forum; [for general edr. G. Yelnikova, M. Rostoka; edr. col. : L. Anufrieva, L. Bachieva, Z. Ryabova]. Kyiv-Kharkiv, 2022, Issue. 1 (4), 296 p.

Збірник матеріалів 1-го Міжнародного наукового форуму «Адаптивні процеси в освіті», що відбувся 7-8 лютого 2022 року в режимі онлайн, містить тези доповідей учасників та основні організаційні документи заходу. Тематику публікацій розміщено за науковими панелями Форуму відповідно програми. У роботах висвітлено актуальні питання розвитку освітньої галузі України, розкрито такі напрями, як: застосування адаптивного підходу в освіті; адаптивність освітнього процесу в закладах вищої освіти; Інсайд-навчання в концепції адаптивної освіти; адаптивне навчання в початковій школі.; активізація адаптивних процесів у підготовці фахівців вищої кваліфікації; адаптивний менеджмент в освіті; адаптивні процеси у підготовці наукових кадрів; адаптивні процеси в освітній діяльності вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти. Збірник містить роботи, в яких розглянуто адаптивні процеси у векторі трансформаційних змін в освітніх системах Болгарії, Китаю, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Туреччині та ін. Апробаційні матеріали досліджень авторів подано у тезах доповідей, що спрямовано на впровадження ідей з актуальної проблеми сьогодення щодо формування й розвитку адаптивних процесів в національній системі освіти України.

Матеріали Форуму можуть бути корисними для керівників закладів освіти, науково-педагогічних працівників, викладачів закладів післядипломної освіти, педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) і позашкільної освіти, науковців, службовців урядових установ управління освітою, бібліотечних працівників, здобувачів освіти та всіх тих, хто цікавиться проблематикою адаптивних процесів в науково-освітньому просторі. За порушення норм академічної доброчесності й етичних вимог до подання результатів наукових досліджень, за релевантність і достовірність змісту та поданих інформаційних даних у тезах доповідей на засадах чинного законодавства відповідальність несуть автори тез доповідей.

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
A 28

© ГО «ШАУСПС» / GO «SHAUPS», 2022
© Автори / Authors, 2022

Кулаковський Олександр Миколайович / Oleksandr KULAKOVSKYI Управління процесом формування компетентності у сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності у випускників педагогічних закладів вищої освіти [Management of Competence-Building in the Protection and Defence of Intellectual Property Rights for Pedagogic Higher Education Institutions]	113
Луначек Вадим Едуардович / Vadym LUNIACHEK Адаптивне управління процесом диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на регіональному рівні [Adaptive Management of the Process of Educational Services Diversification for Professional Development of Teachers at the Regional Level]	115
Охременко Сергій Володимирович / Sergey OKHREMENKO Адаптивна онлайн-технологія управління професійним навчанням [Adaptive Online Technology for Vocational Learning Management]	119
Полякова Ганна Анатоліївна / Hanna POLIAKOVA Адаптивне управління розвитком освітнього середовища закладу вищої освіти на засадах забезпечення якості [Adaptive Management of the Development of the Higher Education Institutions' Educational Environment on the Basis of Quality Assurance]	121
Черненко Юлія Юріївна / Yuliia CHERNENKO Академічна доброчесність, як одна з ключових складових внутрішньої системи забезпечення якості у закладах вищої освіти [Academic Integrity as one of the Key Components in the Internal Quality Assurance System at a Higher Educational Institution]	124
Наукова панель 3.	
АДАПТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	
3 rd Scientific Panel.	
Adaptation of the Educational Process of Primary School by Certification of Pedagogical Workers	
Акімова Олена Михайлівна / Olena AKIMOVA Незалежне тестування фахових знань і умінь учителів початкових класів як складник сертифікації педагогічних працівників .[Independent Testing of Professional Knowledge and Skills of Primary Class Teachers as a Component of Certification of Pedagogical Workers]	127
Беляєв Сергій Борисович / Serhii BIELIAIEV Сертифікація педагогічних працівників як один із шляхів адаптування педагогічних інновацій в освітньому процесі [Certification of Pedagogical Specialists as One of the Ways to Adapt Pedagogical Innovations in the Educational Process]	129
Толмачова Ірина Миколаївна / Iryna TOLMACHOVA Забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії в контексті вивчення практичного досвіду учасників сертифікації [Ensuring Subject-Subject Interaction in the Context of Studying the Pedagogical Experience of Certification Participants]	131
Наукова панель 4.	
АДАПТИВНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	
4 th Scientific Panel.	
Adaptive Foundations of Information and Analytical Support of Scientific and Educational Activities in the Conditions of Digitalization of the Knowledge Society	
Агалець Інна Олександрівна / Inna AGALETs Інформаційно-аналітична продукція науково-педагогічної бібліотеки у забезпеченні наукового та освітнього процесів [Information and Analytical Products of the Scientific and Pedagogical Library in the Provision of Scientific and Educational Processes]	134
Білоцерківець Ірина Петрівна / Iryna BILOTSEKIVETS Взаємозв'язок хронотипу людини та її здатності до адаптації в умовах трансформаційних цифрових умов [The Relationship between Human Chronotype and Adaptivity to Transformative Digital Conditions] (eng.)	138
Вараксіна Наталія Володимирівна / Natalia VARAKSINA Технологія віртуальної реальності в освіті [Technology of Virtual Reality in Education]	139

напрацювань, розробляють авторські методики та курси, а також інші об'єкти інтелектуальної власності, що потребують правового захисту. Вказані аспекти є підставою для забезпечення закладом освіти можливості отримання компетентності у сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності у майбутніх педагогічних працівників для ефективного здійснення ними професійної діяльності.

Варто звернути увагу, що в процесі проведених нами досліджень, спрямованих на розкриття вмотивованості майбутніх педагогів щодо отримання знань, умінь, навичок та інших професійно-важливих якостей у сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності, отримані результати свідчать про те, що мотивація студентів в першу чергу пов'язана з можливою комерціалізацією інтелектуального продукту що потенційно може бути розробленим випускником педагогічного ЗВО в процесі його професійної діяльності. Крім того, наявність у педагогічного, науково-педагогічного працівника авторських свідоцтв, патентів та інших документів, що підтверджують його право на певні інтелектуальні напрацювання, суттєво впливають на його просування по кар'єрній драбині. Важливими також виявились мотиви престижу та необхідність формування поваги до прав інтелектуальної власності інших осіб.

Таким чином, управління процесом формування компетентності у сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності повинно забезпечувати нормативно-правові вимоги щодо підготовки фахівців, забезпечення якості надання освітніх послуг, враховувати тенденції розвитку економіки держави та напрямків освітньої діяльності, а також мотиви здобувачів освіти.

Адаптивне управління процесом диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на регіональному рівні

Лунячек Вадим Едуардович

Adaptive Management of the Process of Educational Services Diversification for Professional Development of Teachers at the Regional Level

Vadym LUNIACHEK

vel@hneu.net

Процес надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні було суттєво диверсифіковано після вступу в дію Закону України «Про освіту» (2017 р.) та Постанови КМУ України № 800 від 21.08.2019 р. «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», № 1133 від 27.12.2019 р. «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та низки інших підзаконних нормативно-правових актів. Таким чином, в Україні

вже п'ять років працюють нові механізми підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, при реалізації яких було взято до уваги найкращий світовий досвід. Ґрунтовно ці питання відображені в попередніх роботах автора [1-3]. Проведений нами аналіз управлінських дій, направлених на модернізацію зазначеного процесу за цей період, дозволяє зробити певні узагальнення, які частково можуть бути проілюстровані нами матеріалами опитування педагогічних кадрів м. Харкова та Харківської області, зробленого нами у межах проєкту «Professional Development» (<https://www.profdevelopment.com.ua/>) з використанням google-інструментів [4].

На момент підготовки цих тез в опитуванні в'язали участь понад 750 педагогічних працівників. Наведемо деякі з отриманих результатів. Зокрема з табл. 1 ми бачимо, що процес диверсифікації освітніх послуг у Харківській області відбувається, але темпи його є дуже повільними. Серед провідних ЗВО лідерами надання таких послуг є Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (12,2%) та Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди (22,8%). Разом із тим, більшість педагогічних працівників (87,3%) продовжують підвищувати кваліфікацію у Харківській академії неперервної освіти (регіональний ІППО), в першу чергу представники закладів освіти сільської місцевості. Наголосимо, що респонденти при наданні відповідей мали право вибрати декілька варіантів відповіді. Отримані результати підтвердили, що вони підвищували кваліфікацію у декількох ЗВО, або інших суб'єктів, що надають відповідні послуги, одночасно.

Таблиця 1

Диверсифікація освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників у Харківській області

Заклад освіти	Результат (%)
Академія неперервної освіти	87,3
ХНПУ імені Г.С.Сковороди	22,8
ХНУ імені В.Н.Каразіна	12,2
УПА	3,4
ХНЕУ імені Семена Кузнеця	2,3
Гуманітарно-педагогічна академія	1,5
ХНТУ «ХП»	0,4
Інше	12,4

Слід підкреслити, що тільки 40,6% респондентів повністю задоволені якістю освітніх послуг (рис. 1).

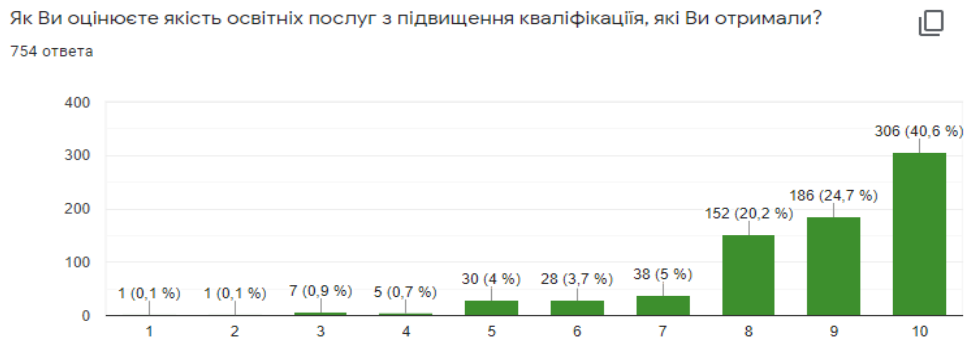

Рис. 1. Якість надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації для педагогічних працівників м. Харкова і Харківської області

Цей показник при кореляції з даними, представленими у табл.1, є непрямим показником якості освітніх послуг, що надаються відповідними закладами освіти.

Цікавою також є точка зору респондентів на зручні для них форми підвищення кваліфікації (табл.2). Перевага надається он-лайн або змішаним формам підвищення кваліфікації.

Таблиця 2

Розподіл уподобань педагогічних працівників щодо форм підвищення кваліфікації

Форма підвищення кваліфікації	Результат (%)
Он-лайн підвищення кваліфікації	56,5
Очно-дистанційна (на базі структури, яка надає освітню послугу)	30,4
Очно-дистанційна (на базі Вашого закладу освіти)	27,5
Очна (на базі структури, яка надає освітню послугу)	12,3
Очна (на базі Вашого закладу освіти)	11,9
Стажування	5,6
Інше	0,8

Виходячи з наведених результатів проведеного нами дослідження, зробимо деякі висновки щодо управлінського супроводження процесів диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів:

1. Висвітлений вище процес є дуже повільним через недостатню інформованість педагогічних працівників щодо альтернативних видів і форм підвищення кваліфікації, що частково є обов'язком, в першу чергу органів управління освітою і керівників закладів освіти. Сьогодні таким інформування

переважно опікуються громадські організації та професійні об'єднання.

2. Більшість педагогічних працівників є недостатньо інформованими щодо їх прав при альтернативному виборі суб'єкта підвищення кваліфікації. Більш того, сьогодні є приклади лобювання певних суб'єктів підвищення кваліфікації, що веде до неможливості вільного вибору споживачем суб'єкту підвищення кваліфікації.

3. Процеси диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації є уповільненими через недопрацьованість фінансових механізмів цього процесу. З одного боку місцеві ОТГ отримують відповідні цільові субвенції; з іншого боку, вчитель так і не отримав від держави персональний ваучер на фінансування відповідних послуг, що виступило б каталізатором процесів, які розглядаються.

Таким чином, можемо стверджувати, що процеси диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації через п'ять років після прийняття відповідної нормативно-правової бази є занадто повільними через недопрацьованість саме управлінських механізмів, що потребує відповідних управлінських рішень, перш за все, на регіональному рівні та рівні місцевих територіальних громад.

Бібліографія:

1. *Компетентнісний вимір професійного розвитку працівників освіти в сфері інтелектуальної власності* : монографія / В. Е. Лунячек, Н. П. Рубан, А. М. Бровдій та ін.; за заг. ред. В. Е. Лунячека. Харків : ТОВ «Оберіг», 2020. 368 с.
2. Лунячек В. Е., Рубан Н. П., Фесенко Н. С. (2018). *Професійний розвиток працівників системи загальної середньої освіти в сфері інтелектуальної власності*: монографія. Харків : ФОП Панов, 224 с.
3. Лунячек В. Е. (2018). Професійний розвиток керівників освіти в Україні: методологічна складова. *Нова педагогічна думка*, Вип. 2 (94), С. 14-22.
4. Опитування для педагогічних працівників м. Харкова та Харківської області. URL : https://docs.google.com/forms/d/1ub1ivOjFIGsK4Ps3dgI6bG87UXKPLviA4maD_pnCXqc/viewform?edit_requested=true.

References:

1. *Kompetentnisnyi vymir profesiinoho rozvytku pratsivnykiv osvity v sferi intelektualnoi vlasnosti* : monohrafiia / V. E. Luniachek, N. P. Ruban, A. M. Brovdii ta in.; za zah. red. V. E. Luniacheka. Kharkiv : TOV «Oberih», 2020. 368 s.
2. Luniachek V. E., Ruban N. P., Fesenko N. S. (2018). *Profesiinyi rozvytok pratsivnykiv systemy zahalnoi serednoi osvity v sferi intelektualnoi vlasnosti*: monohrafiia. Kharkiv : FOP Panov, 224 s.
3. Luniachek V. E. (2018). Profesiinyi rozvytok kerivnykiv osvity v Ukraini: metodolohichna skladova. *Nova pedahohichna dumka*, Vyp. 2 (94), S. 14-22.
4. Opytuvannia dlia pedahohichnykh pratsivnykiv m. Kharkova ta Kharkivskoi oblasti. URL : https://docs.google.com/forms/d/1ub1ivOjFIGsK4Ps3dgI6bG87UXKPLviA4maD_pnCXqc/viewform?edit_requested=true.